

Külföldi bűnelkövetők Magyarországon és a 2015-ben kezdődött migrációs válság¹

A 2015-ben kezdődött menekültügyi, illetve a későbbiekben egyre inkább áradatszerű népmozgalomnak mutakozó általános migrációs válság elsődleges és másodlagos társadalmi hatásai egész Európában ráirányították a figyelmet az igazgatási szempontból külföldi, átutazó, bevándorló, majd tartósan letelepedő népesség bűnelkövetési és áldozattá válási jellegzetességeire, valamint az állampolgárságot nyert egykori migránsok és utódgenerációik kriminológiai sajátosságaira. Emellett kihatottak a nyilvános médiákban folyó társadalmi diskurzusokra is. A német nyelvű országokban például korábban általános volt a „félelem, hogy a külföldiek bűnözésével összefüggő speciális problémák tematizálása a faji előítéleteket és idegenellenességet táplálja”². Mára azonban az elhallgatások falát áttörve egy német elemző azt hangsúlyozza, hogy „... helytelen a külföldiek nyilvánvalóan aránytalanul magas bűnözését és az azzal összefüggő problémátömeget szépítgetni vagy tabusítani”³. Magyarországon ezzel ellentétes dilemma jelentkezik. A külföldiek bűnelkövetésével kapcsolatos kommunikáció egyáltalán nem szépítget, hanem nyíltan deklarálja, sőt talán túl is hangsúlyozza annak veszélyességét, ezért inkább az a kérdés, nem mutatkoznak-e túlzott bűnözési félelmek e részterület kapcsán.

Az alábbi tanulmányban a külföldiek bűnözésének legfontosabb magyarországi vetületeit térképeztük fel. A rendszerváltást követően a külföldi bűnelkövetők szerepe a magyarországi bűnözés teljes vertikumában a kriminálstatisztikai adatokból kiindulva nem nevezhető jelentősnek. Dolgozatunk *első részében* a rendszerváltástól a 2007/2008-ban kibontakozó gazdasági válság időszakáig vizsgáljuk a külföldi bűnelkövetők aktivitását hazánkban. Ezt követően kitekintünk a 2008–2014 időszakra, azt vizsgálva, hozott-e a gazdasági válság szerkezeti átalakulást a külföldi állampolgárok bűnelkövetésében. A tanulmány *második részében* a külföldiek által megvalósított határázárrel kapcsolatos bűncselekmények alakulását vesszük nagyító alá.

I.

A 90-es évek közepétől az ezredfordulóig – az 1998. évi csúcsot megelőzően és követően – évente országosan mintegy 400-500 ezer bűncselekményre derült fény. Az össz-bűnözés volumene az 1998-as csúcs után – legalábbis a statisztika szerint – folyamatosan csökkent. Az ismertté vált cselekmények száma 2000-ben 450 000-re, 2004-ben 420 000-re esett vissza. A statisztikai csökkenés néhány éves stagnálás után kisebb hullámzással színesítve folytatódott.

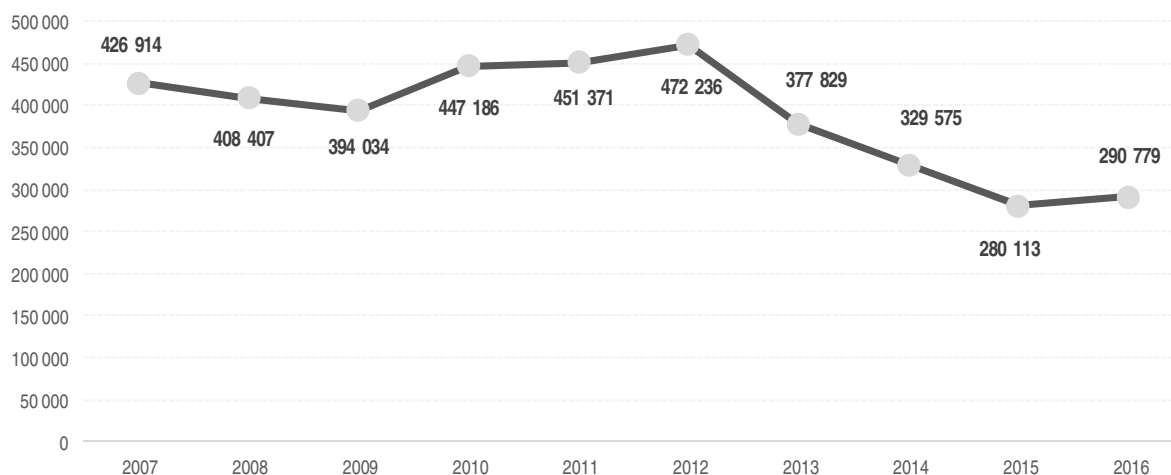
* Póczik Sz. CSc, tudományos főmunkatárs, OKRI; Bolyky O., tudományos főmunkatárs, OKRI; Sárík E., tudományos főmunkatárs, OKRI

¹ A tanulmány alapját képező kutatás az OKRI 2018. évi munkatervének B/2.35. jelzetű pontja keretében „Külföldi állampolgárok bűnelkövetési sajátosságai Magyarországon, figyelemmel a 2015-2017-es migrációs válságra” címmel készült. A szerzők köszönetet mondanak Szigeti Ákosnak, az OKRI statisztikusának a statisztikai adatok kigyűjtésében végzett értékes munkájáért.

² Urbaniok, F.: Ausländerkriminalität: ein Plädoyer für Transparenz. *Kriminalistik*, 11/2018., 645. o.

³ Uo.

1. számú ábra: Bűncselekmények számának alakulása 2007–2016 között⁴

A rendszerváltást követő időszakra visszatekintve a statisztikai adatok nem igazolták a 90-es évek közepén a külföldiek bűnelkövetésével kapcsolatban kialakult, propagandisztikus eszközökkel külföldről és számos vonatkozásban belföldről is szított riadalmat. A külföldi *bűnelkövetők száma* a rendszerváltás kezdő évétől 2006-ig csak kis mértékben, mintegy 1000 fővel emelkedett. Az ismertté vált bűncselekményeknek 2-3%-át követték el külföldiek, ami számszerűleg 10-12 ezer bűncselekményt jelentett.

A bűncselekmények számában 1990-től gyors növekedés, 1993-ban tetőzés, majd 1998–1999-ben újabb kiugrás volt tapasztalható, amely ezt követően stagnálásnak adta át a helyét. Ugyanebben az időszakban a külföldi *állampolgárok által megvalósított bűncselekmények* száma közel megháromszorozódott, az ún. „csúcsevben”, vagyis 1993-ban a bázisévhez mérten megötszörözött, és megközelítette a 24 ezret.⁵ Ezek az arányok azonban nem hozhatóak összefüggésbe a hazánkba érkező külföldiek számának alakulásával, hiszen már a 1990-es években 20-30 millió beutazó látogatta meg Magyarországot évente, ami mára elérte, sőt, bőven meg is haladja az évi 40 milliót.

⁴ *Tájékoztató(k) a bűnözésről, 2007–2014.* Legfőbb Ügyészség, Budapest. <http://ugyeszseg.hu/kozerdeku-adatok/statisztikai-adatok/tajekoztato-a-bunozesrol/>

⁵ 1990-ben egy külföldi elkövetőre átlagosan egy bűncselekmény jutott, 1993-ban azonban már 4,2. 1990-ben az összes ismertté vált cselekmény 1,8%-át, 1993-ban 5,8%-át követték el külföldiek, ez volt az évtized közepén kialakult riadalom oka.

1. számú táblázat: Összes bűncselekmény, a külföldi bűnelkövetők és cselekményeik száma 1989–2006 között

Év	Összes bűncselekmény	Külföldi elkövetők cselekményei	Külföldi elkövetők száma
1989	225 393	5 004	4 650
1990	341 061	6 400	5 910
1991	440 370	9 540	5 570
1992	447 222	7 192	5 740
1993	400 935	23 688	5 601
1994	389 451	12 280	5 643
1995	502 036	11 837	5 986
1996	466 050	7 999	4 773
1997	514 403	10 609	4 923
1998	600 621	12 136	7 001
1999	505 716	9 984	6 401
2000	450 673	9 816	5 767
2001	465 694	13 351	5 620
2002	420 782	7 077	4 887
2003	413 343	9 200	5 301
2004	418 883	11 893	6 513
2005	436 522	9 727	7 366
2006	425 941	10 200	5 626

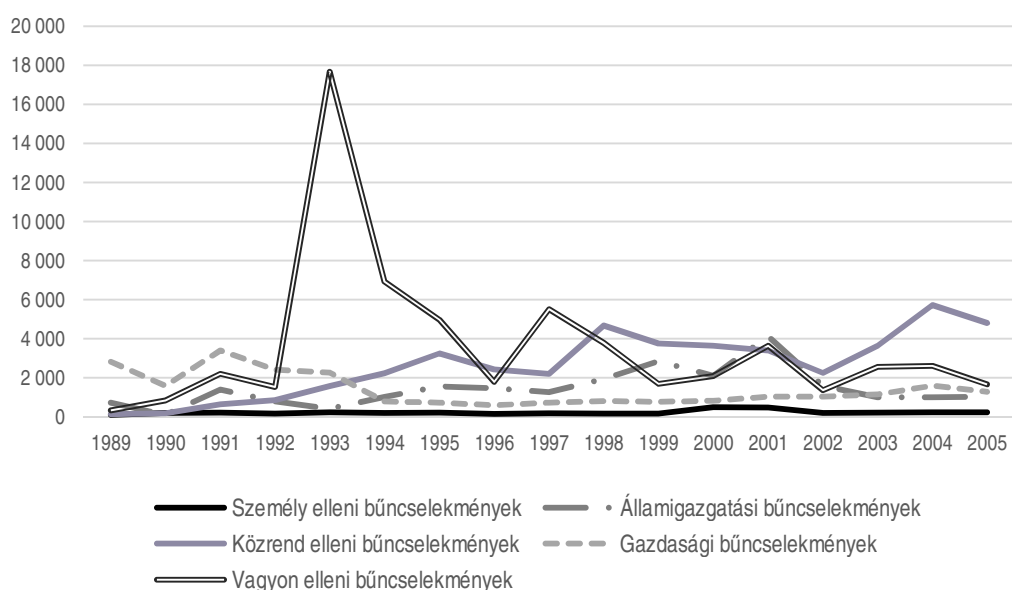
Forrás: ERÜBS⁶

Az idegen állampolgárok által Magyarországon megvalósított deliktumok volumenének növekedését elsősorban a *közrend elleni, az államigazgatási, valamint a vagyon elleni bűncselekmények gyakoribbá válása okozta*. Így például, a külföldiek államigazgatási bűncselekményeinek száma a bázisévi 700-ról 2001-ben 4200 körülire szaporodott, vagyis meghatszorosodott. Ennek magyarázata a politikai rendszerváltással megkezdett nagyszabású társadalmi és gazdasági átalakulásokban keresendő. Az ebbe a körbe sorolt cselekménytípusok, például a tiltott határátlépés, embercsempészet, hivatali és korrupciós bűncselekmények, hatóság félrevezetése, hamis tanúzás, okirat-hamisítás, nehézség nélkül hozzárendelhetőek a lezajlott társadalmi folyamatokhoz. Figyelemre méltó ugyanakkor, hogy az ilyen cselekmények száma a 2000-es évet követően máig ismételt 1000 körüli értékre állt be.⁷

⁶ Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ERÜBS), 2009 augusztusától Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ENYÜBS)

⁷ Részletesen lásd Póczik Sz.: Külföldi állampolgárok bűnelkövetése Magyarországon a kriminálstatisztika tükrében, 1989–2006. In: Póczik Sz. – Dunavölgyi Sz. (szerk.): Nemzetközi migráció – nemzetközi kockázatok. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2008, 393–406. o.

2. számú ábra: Külföldi elkövetők bűncselekményeinek megoszlása 1989–2006

Forrás: ERÜBS

A rendszerváltással és a globalizáció kiteljesedésével összefüggésben magyarázható a külföldi állampolgárok által elkövetett *közrend elleni bűncselekmények* – egyebek között a robbanóanyag vagy lőfegyver engedély nélküli birtoklása, ezekkel való egyéb visszaélés, a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése, környezetkárosítás, bűnszervezet létrehozása, kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények stb. – *huszonötszörösére* (150-ről 3500-ra) történt növekedése, majd 3 és 6 ezer közötti ingadozása az ezredforduló után. Ezek egy része közvetlen kapcsolatba hozható a piactudományi átalakulás által kitermelt új gazdasági lehetőségekkel, amelyek a haszonszerzésre irányuló újfajta jogsértő magatartások számára is tágabb teret nyitottak. E cselekmények száma 1998-ban az előző évihez képest megduplázódott, majd kisebb ingadozások mellett évi 4-6 ezer között alakult.

A rendészeti tapasztalatok mellett az *embercsempészség* bűncselekményét mutató statisztika is egyértelműen arra utal, hogy a 90-es évek közepére megjelentek, majd az évtized végére kiteljesedtek a migrációt szervező és támogató illegális hálózatok. Szélesebb teret nyert a szervezett embercsempészség és emberkereskedelem, amelyekben elsősorban magyar, jugoszláv, köztük számos koszovói albán, valamint román, szlovák és albán állampolgár vett részt elkövetőként. Ezeknek a cselekményeknek a száma 1996-tól indult rohamos emelkedésnek: az összes ilyen bűncselekmény tendenciáját követte a külföldi elkövetők által megvalósított embercsempészési cselekmények száma is. Eközben az ismertté vált elkövetők száma szinte állandó maradt, ami egyre intenzívebb és professzionálisabb elkövetési magatartásra engedett következtetni. A fel nem derített elkövetők döntő többsége valószínűsíthetően magyar állampolgár volt, akik nehezen azonosítható nemzetközi hálózatok számára dolgoztak. Ez is egyik oka lehetett annak, hogy a bűnügyi statisztika tanúsága szerint az embercsempészési cselekmények száma öt év alatt radikálisan csökkent (2001-ben még tízezres nagyságrendet, 2006-ban néhány száz főt, később pedig már csupán néhány tucat esetet mutat a statisztika). Az ismertté vált embercsempészési cselekmények látványos statisztikai csökkenését azonban elsődlegesen a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (régis Btk.) 2002. április 1-jétől hatályos módosítása okozta. A Schengeni Végrehajtási Egyezmény 27. cikk 1. pontjára támaszkodva, a 2001. évi CXXI. törvény 2002. június 1-jétől szigorítások mellett az embercsempészésnek azt az esetét, amikor az elkövetők az államhatár

átlépéséhez több személynek nyújtanak segítséget, úgynevezett törvényi egységbe foglalva egy bűncselekménnyé tette. Ezt megelőzően az embercsempészség annyi rendbeli bűncselekménynek minősült, ahány személynek egy embercsempész vagy csoport segítséget nyújtott. A Btk. módosítása – ahogy a legfőbb ügyész 2002. évi országgyűlési beszámolója is megállapította – önmagában „majdnem hétezerrel csökkentette a bűncselekmények számát anélkül, hogy a tényleges helyzetben bármilyen változás történt volna”. A 2001-ben regisztrált 10 266 embercsempészség így 2002-ben 3639-re apadt. Ez a bűncselekmények teljes statisztikai volumenére is jelentős hatást gyakorolt. A bűncselekmények összes száma a 2001. évi 465 694-ről 2002-re 420 782-re redukálódott, vagyis összesen mintegy 45 ezerrel csökkent.⁸ Az emberkereskedelemmel kapcsolatos magyar jogharmonizáció⁹ ellenére az ilyen cselekmények felderítésében nem mutatkoztak jelentős eredmények a korábbiakhoz képest.¹⁰

2. számú táblázat: Embercsempészség: bűncselekmények és elkövetők száma 1991–2006

Év	Összes embercsempészség	Embercsempészség összes bűnelkövetője	Külföldi elkövetők cselekményeinek száma	Külföldi elkövetők száma
1991	1 225	117	1 166	102
1992	695	101	537	66
1993	207	41	92	29
1994	1 005	116	455	79
1995	983	173	788	136
1996	1 114	195	659	99
1997	1 303	221	564	100
1998	2 902	367	1 036	154
1999	6 499	559	1 916	130
2000	5 178	448	1 227	145
2001	10 266	471	3 399	159
2002	3 639	428	920	92
2003	1 481	465	284	46
2004	658	555	46	12
2005	662	523	6	13
2006	525	482	1	1

Forrás: ERÜBS

⁸ A Magyar Köztársaság legfőbb ügyészenek országgyűlési beszámolója az ügyészség 2002. évi tevékenységéről, 9. és 13. o. Lásd még: *Oltaimkeresők. A Menedék Egyesület hírlevele a nemzetközi migrációról*. IX. évfolyam, 7–8. szám, 2003. július–augusztus, 5. o. Az embercsempészség problémájához részletesen lásd Gaál Gy.: *Az embercsempész tevékenység megjelenési formáinak és módszereinek változásai a Magyar Köztársaság államhatárán 1991–2003 között*. Doktori értekezés 2005. *Határrendészeti Tanulmányok*, 2005/4. (különszám), 8–20., különösen 12–13. o.

⁹ Lásd a Tanács 2002. július 19-i kerethatározatát az emberkereskedelem elleni küzdelemről; a Tanács 2003. december 22-i kerethatározatát a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermek-pornográfia elleni küzdelemről; a Tanács 2004. április 29-i irányelvét a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményekben érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről; valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény emberkereskedelem büntetéről és vétségéről szóló 175/B. §-át. Az Országos Kriminológiai Intézetben folyó célkutatásról lásd Fehér L.: *Illegális migráció, embercsempészet, emberkereskedelem*. In: Irk F. (szerk.): *Kriminológiai Tanulmányok* 42. OKRI, Budapest, 2005, 210–233. o.

¹⁰ Az embercsempészet korabeli problémaköréhez lásd még Windt Sz.: *Embercsempészek és csempészett személyek Magyarországon*. In: Póczik Sz. – Dunavölgyi Sz. (2008): i. m. 407–423. o.; valamint korábról Szecei J.: *Embercsempészet Magyarországon a 1990-es években*. *Belügyi Szemle*, 1997/7–8., 93–98. o.; Szűcs J.: *Embercsempészek: az illegális migráció haszonélvezői*. *Belügyi Szemle*, 1996/3., 77–79. o.

Távolról sem mellékes, hogy mely országokból érkezett a külföldi elkövetők meghatározó része. A rendszerváltás előtti időszakból elsődlegesen a szervezett bűnözés témakörében találhatunk elérhető adatokat a külföldiek által elkövetett bűncselekményekről, a rendszerváltás utáni időszakot pedig a statisztikai adatok tükrében vesszük górcső alá.

Az 1970-es évektől az utazási tilalmak fokozatos enyhülése megnyitotta az utat az illegális áruk csempészete és az ezeket forgalmazó – akkor még viszonylag alacsony szinten – *szervezett bűnözői csoportok* előtt. Jugoszláviából és Lengyelországból, kisebb mértékben Csehszlovákiából, kicsit később a Szovjetunióból érkező bűnözők tevékenysége és együttműködése a magyar alvilági csoportokkal felkeltette a magyar rendőri szervek érdeklődését.¹¹ A nyolcvanas évek második felében kezdett összefonódni egyes bűnözői körök tevékenysége egyes vállalkozói csoportokéval. Az – akkori szóhasználat szerint – „vendéglátó-ipari egységekben” elszaporodtak a zseblopások és más vagyoni elleni bűncselekmények, akárcsak a csalások és sikkasztások. Egyes külföldi csoportok elkezdtek védelmi pénzeket kizsarolni a vállalkozóktól. A gazdasági átalakulás tipikus kísérőjelenségeként tömegessé vált a prostitúció, a fővárosban megjelentek az illegálisan beszerzett játékgépek, illetve az ezekre épülő illegális játékkermek. Egyes külföldi bűnszervezetek, mint például a fegyverkereskedő Alili Vebbi és emberei, a 70-es évektől pihenő és búvóhelyként tekintettek Magyarországra.¹² Az 1990-es évek közepén terjeszkedni kezdett néhány orosz, jugoszláv és ukrán bűnözői csoport is Magyarországon, amelyek *illegális nyersanyag-behozatalból*, köznapi nevén „olajozásból”, kábítószer-keresedelemből, fegyvercsempészetből és prostitúcióból, valamint lopott személygépkocsikkal folytatott üzelmekből reméltek nagy profitot. Az egyik budapesti arab csoport Magyarországon tartózkodó külföldi turisták autóit lopta rendszeresen megrendelésre, majd részben Oroszországba, részben a rijekai kikötőből hajóval Líbiába juttatta.¹³ Sor került néhány *leszámolás jellegű emberölésre*, vagy annak kísérletére is. Az alvilági csoportok villongásaiban gyakran szerepet játszottak irányítóként vagy végrehajtóként külföldiek is.¹⁴ A jugoszláv polgárháború éveiben a Közép- és Közel-Keletről Nyugat-Európába érkező *kábítószer* szállítási útvonala egyre inkább eltolódott Magyarország felé, és hazánkon keresztül vezetett a posztsovjét kábítószer exportútja is. A szállítás részben magyar, budapesti és miskolci bűnözői csoportok közbejöttével folyt, de a tulajdonképpeni kereskedelem lengyel, svéd és holland állampolgárok kezében volt. Eközben török és albán csoportok magyarországi lerakatokat és elosztóhelyeket hoztak létre.¹⁵ Így vált az ország tranzitútvonalból egyre inkább felvevő piaccá.¹⁶ A 90-es évek második felében megjelent a külföldiek által irányított prostitúciós célú emberkereskedelem is, amelyben orosz és ukrán bűnszervezetek játszották a főszerepet.

Mindezzel együtt Magyarország, részben a rendszerváltás utáni konszolidációs időszakban szigorodó szabályozók miatt, részben szűkös és alacsony profitabilitású piacként nem kínált kedvező terepet a nagystílusú nemzetközi bűnözés számára. A *gazdasági cselekmények* száma a rendszerváltás éveiben mutatkozó magas értékekhez képest lassan harmadolódott: 3-4 ezerről 1-1,5 ezerre csökkent, ami persze az elkövetési módok finomodásával, nehezebb

¹¹ Alili Vebbi és csoportja 1974–75-ben tartózkodott Budapesten. Itt tartózkodásuk idején szüneteltették bűnözői tevékenységüket, inkább pihenés és kikapcsolódás céljával érkeztek. Lásd Katona G.: *Szervezett bűnözés Magyarországon*. BM Kiadó, Budapest, 2000, 9. o.

¹² Uo. 9. o.

¹³ Uo. 41–44. o.

¹⁴ Kovács I.: „Olajozás”, szervezett bűnözés és prostitúció a 90-es években Magyarországon. *Nemzetbiztonsági Szemle*, MMXV/I., 134–137. o.

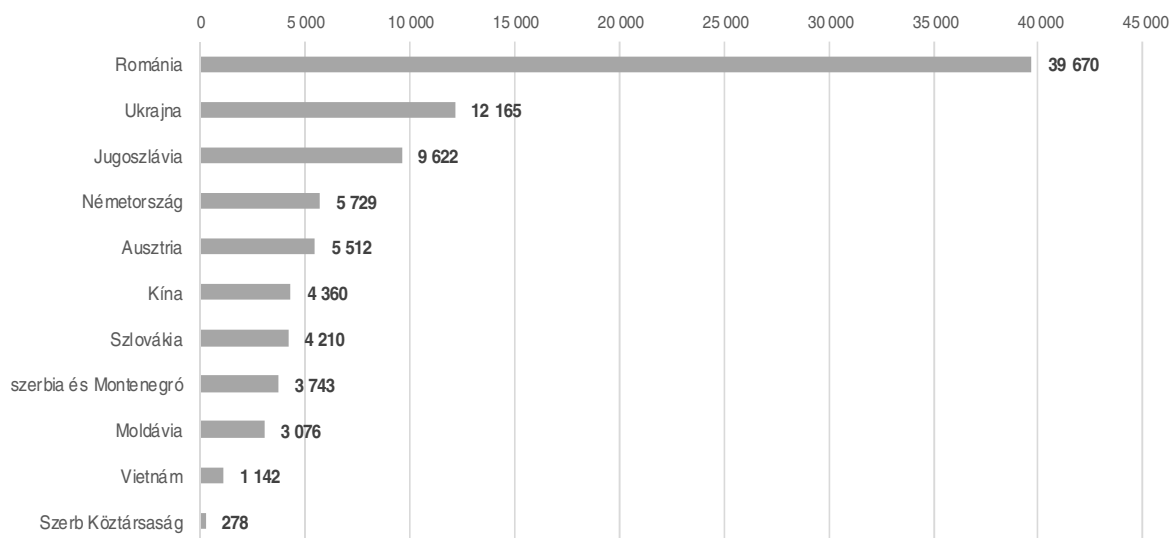
¹⁵ Katona (2000): i. m. 40–44. o.

¹⁶ Uo. 41–44. o.

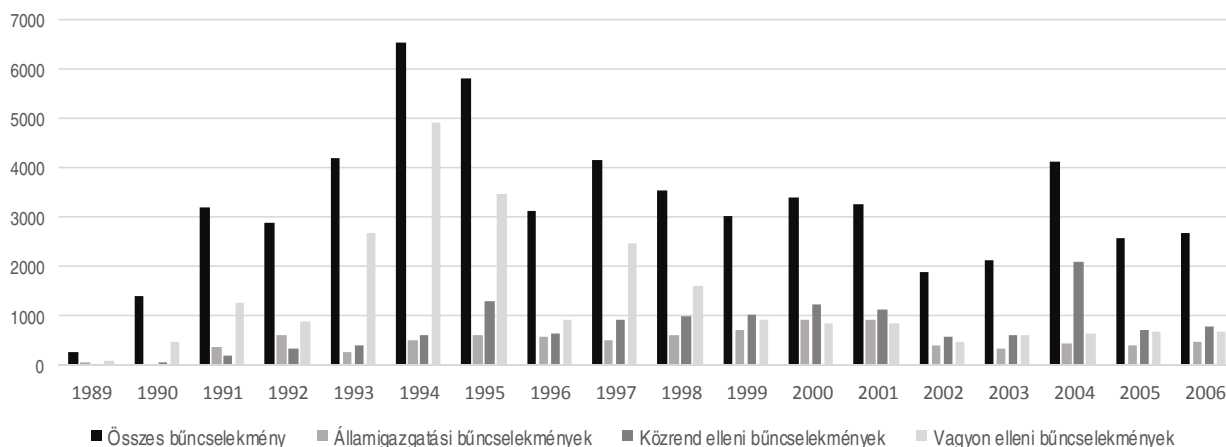
felderíthetőségével is magyarázható. A rendszerváltást követő hosszabb időszakban a külföldiek *vagyon elleni cselekményeinek* száma megtízszereződve évi 3-5 ezer körülire emelkedett, majd az ezredfordulót követően 2-2,5 ezer körül állapodott meg.

A rendszerváltás kezdeti időszakához viszonyítva a *bűncselekmények számának alakulásából* látható, hogy az elkövetésekhez hozzárendelhető etnikai csoportok rangsora átstrukturálódott. 1990-ben is a lengyel elkövetők álltak az élen részben gazdasági, közrendi és vagyon elleni bűncselekményeikkel. Hamarosan felzárkóztak mögéjük a román állampolgárok, majd 1991-től átvették a vezetést, és mindmáig őrzik vezető helyüket. A lengyelek 1997-re kiszorultak az első tízből is, ami Lengyelország gyors és határozott konszolidációjának volt köszönhető. A románok mögé 1992-ben jöttek fel a délszláv régióból, valamint Szlovákiából és Ukrajnából érkező elkövetők és váltakozva máig tartják dobogós helyüket a Romániából származók mögött. A kínai elkövetők cselekményeiről 1995 óta vannak adataink, cselekményeiknek száma lassan araszolt felfelé: 1999-ben a nyolcadik, de az ezredfordulón már a negyedik helyen álltak. Jelenleg az első tízes csoport legvégén foglalnak helyet. A külföldiek által elkövetett bűncselekmények körében jóval kisebb, de még statisztikailag értékelhető nagyságrendekkel megjelentek, és máig jelen vannak a török, bolgár, moldvai, horvát, orosz, osztrák és német elkövetők is.

3. számú ábra: A jelentősebb számban Magyarországon tartózkodó külföldiek által elkövetett bűncselekmények száma és az elkövetők származási-/lakhelye szerinti megoszlás 1995–2006

4. számú ábra: Romániai elkövetők cselekményei 1989–2006

A rendszerváltás utáni időszakban a *romániai elkövetők* az összes külföldi elkövetőknek mintegy felét, az általuk elkövetett cselekmények a külföldiek által elkövetett összes cselekmény 25-30 százalékát tették ki, ami mindenképpen figyelemre méltó. Számszerűen egy körülbelül kétezer fős romániai származású elkövetői kör évi 3-4 ezer cselekményt valósított meg, tehát az egy elkövetőre jutó átlagos cselekményszám ebben a körben viszonylag stabilan kettő körül alakult. Cselekményeik száma a bázisévhez (1989: 262 deliktum) viszonyítva 1994-re 25-szörösére ugrott, de az 1994. évi kiugrást követően lefeleződött. Rendőri információk szerint az elkövetői kör professzionálisabb lett, a cselekmények a korábbiakhoz képest szervezettebbé, tervszerűbbé váltak. Az általuk megvalósított deliktumok tipikusan a vagyon elleni bűncselekmények (főként zseblopás és betörés) voltak, de ezek mellett kiemelkedtek a közrend elleni bűncselekmények – főként az embercsempészés –, valamint a közbizalom elleni bűncselekmények közül az okirat-hamisítások is. A kiscsoportokba szervezett román utazó bűnözés nagyvárosokban zseblopások, vidéken sorozatbetörések elkövetésére specializálódott, tevékenységét viszonylag magas fokú technikai felkészültség, helyismeret, szállítási kapacitás, előkészített menekülési útvonalak, helyi segítők igénybevétele jellemezte. A Romániából származó gyermek- és fiatalkorúak jelentős számban jelentek meg a 90-es években kialakult homoszexuális prostitúció kínálatában is.

2002-től az *ukrán* elkövetők cselekményeinek száma is egyenletesen emelkedett, és 2005-re nagyon hasonló cselekményi struktúra mellett elérte, sőt kicsivel meg is haladta a román elkövetők deliktumainak számát.

A *kínai* bűnelkövetők tekintetében számos téves közhiedelem élt (és él mai is) a nyilvánosságban. A kínai kereskedők már az itt tárgyalt időszakban is engedéllyel letelepedett, szabályosan üzemeltetett, számlaképes vállalkozások tulajdonosai vagy alkalmazottai voltak. Mindig és mindenhol alacsony körökben a feljelentési hajlandóság, ezért a kriminálstatisztika sehol nem ad megbízható képet bűnözésük mennyiségi és minőségi alakulásáról. Az általuk megvalósított és ismertté vált cselekmények között az államigazgatási területen legjellemzőbb volt a migrációhoz kapcsolódó *jogellenes belföldi tartózkodás*, az évi összes kínai cselekmény mintegy harmadát-felét kitevő közrend elleni bűncselekmények területén a migrációval és kereskedelmi tevékenységgel kapcsolatos *okirat-hamisítás*, a gazdasági területen a kisszámú, de nagy értékre elkövetett *vámfizetéssel* kapcsolatos

bűncselekmény, a vagyon elleni területen szintén a kereskedelem kapcsán a *szertől és szomszédos jogok megsértése*. Tömegesen fordult elő hamis márkajelzésű árucikkek forgalmazása.¹⁷ Az éves átlagban elkövetett 300-400 cselekményük nem képviselt komoly nagyságrendet a külföldiek bűnelkövetésében. A kínaiak jelenléte, ahogy ez mára tagadhatatlanná vált, jelentős társadalmi és gazdasági előnyt tartogat. Kína a 21–22. század szuperhatalma lesz. Bár a hazai kínai népesség létszámban kicsiny, gazdasági erejénél fogva mégis erős kulturális, gazdasági és politikai kapocs lehet Kína és Magyarország között, annál is inkább, mivel a kínai – ma már mondhatjuk – (kvázi) kisebbséggel kapcsolatos biztonságpolitikai aggodalmak teljesen megalapozatlannak bizonyultak.

Itt kell szót ejtenünk arról, hogy a külföldi bűnelkövetők körében a gyermekkorúak száma 1990 és 2006 között lassú emelkedést mutatott, és szinte nulláról 34-re emelkedett 2007-re. Eközben a fiatalok bűnelkövetők száma stagnálni látszott. A külföldi bűnelkövetők 94-95 százaléka büntetlen előéletű volt.

Joggal gondoltuk úgy, hogy a 2008. évi gazdasági válsággal kezdődő időszakban, amely mindmáig érezteti hatását, a külföldiek bűnelkövetése esetleg átstrukturálódik, ez a feltételezés azonban már a válság mélypontját jelző 2009–2010 évekre sem igazolódott be. A 2006–2014 közötti időszakban a külföldi elkövetők száma továbbra is stagnált, illetve 4 ezer és 6 ezer fő között ingadozott. A korábbiakkal összevetve, tendenciájában a körökben tapasztalt elkövetési intenzitás csökkent. Az elkövetők számszerű sorrendje keveset változott, legtöbbjük továbbra is román és ukrán. 2010-ben 1387 ismertté vált bűnelkövető érkezett Romániából, Ukrajnából 453, Szerbiából 279, Szlovákiából 227, Németországból 165, Ausztriából 137, Törökországból 100, Vietnámból 95, Koszovóból 89, Afganisztánból 82, jóllehet afgánokkal korábban csak elvétve találkoztunk a beutazók és főként a bűnelkövetők között. Eközben a románok létszámban stabilan 33-35 százalékon álltak. Az egy külföldi bűnelkövetőre jutó bűncselekmények száma 1,4-1,6 között ingadozott. 2012-ben például a regisztrált bűncselekmények összetétele nem változott 2011-hez képest. A legnagyobb arányt 2012-ben a közrend elleni bűncselekmények képviselték, ezt követték az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni, majd a vagyon elleni bűncselekmények. A Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztályának 2012. évi tájékoztatója szerint: „A legtöbb vagyon elleni bűncselekményt a román, szlovák és ukrán állampolgárságú bűnelkövetők valósították meg. A közrend elleni bűncselekményeket legnagyobb arányban a román és ukrán állampolgárságú bűnelkövetők követték el, de viszonylag magas a szerb és a szlovák állampolgárságú bűnelkövetők száma is. E kategórián belül a különböző okirat-hamisítások a leggyakoribbak. Közlekedési bűncselekményeket leginkább románok követték el, de viszonylag magas volt az osztrák és a szlovák állampolgárok által megvalósított közlekedési cselekmények száma is. A gazdasági bűncselekményeket túlnyomórészt szerb, ukrán és román elkövetők valósították meg.”¹⁸

¹⁷ A kínai bevándorlókkal kapcsolatos korábbi tendenciákhoz lásd Póczik Sz.: Rendszerváltás és kriminalitás: külföldiek és cigányok a bűnpiacra. *Valóság*, 1996/6., 73–102. o.

¹⁸ *A külföldi állampolgárok és a bűnözés kapcsolata Magyarországon a 2011–2012. években*. Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály, Budapest, 2012. <http://ugyeszseg.hu/kozerdeku-adatok/statistikai-adatok/a-kulfoldi-allampolgarok-es-a-bunozes-kapcsolata-magyarorszagon/>

3. számú táblázat: A külföldi bűnelkövetők és cselekményeik száma 2006–2014 között

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
bűnelkövetők száma	5 626	4 420	4 046	3 985	4 170	4 857	3 623	3 912	3 579
bűncselekmények száma	10 200	6 947	6 457	7 267	7 402	7 117	6 626	n.a.	n.a. ¹⁹

Forrás: ENYÜBS

A fenti fejezet lezárásaként összegzően megállapíthatjuk, hogy a rendszerváltástól 2014-ig terjedő időszakot bűnelkövetői szempontból a szomszédos régiók államainak, vagy a viszonylag közeli, jobbára EU-tagállamok polgárainak aktivitása jellemezte. Az érintett régiókhoz Magyarországot szoros történelmi, gazdasági és személyközi kapcsolatrendszer köti, az ezekből kiinduló bűnözői aktivitás többé-kevésbé megfeleltethető a nem-bűnözői kapcsolatok intenzitásának, jóllehet jelenleg megfelelő kumulált mérőszám hiányában ez nehezen volna adatokkal alátámasztható.²⁰ Ennek ismeretében kevésbé meglepő, hogy az interregionális kapcsolatok fókuszában a materiális és pénzügyi javakhoz kapcsolódó, számszakilag is mérhető értékcsere áll. Ebből következik, hogy a külföldi bűnelkövetők cselekményei legnagyobb részben anyagi javak, illetve vagyoni gyarapodást ígérő pozicionális előnyök megszerzésére irányultak. Ezzel szemben például a személy elleni, a gyermekek érdekét sértő, a család elleni és nemi erkölcs elleni bűncselekmények jóval ritkábban fordulnak elő a külföldiek körében.

II.

A külföldi állampolgárok bűnelkövetésében mutatkozó viszonylag egyenletes és kiszámíthatóan csökkenő tendenciát szakította meg a 2015-ben kezdődött és máig tartó menekült-, illetve migrációs válság. A Magyarországot 2015 kora tavaszán váratlanul érő tömeges migrációs hullámmal szembeni védekezésként a kormány az 1401/2015. (VI. 17.) Kormányhatározat²¹ alapján 2015. július 13-án gyorsleépítésű drótakadály felhasználásával megkezdődött a magyar–szerb, és később a magyar–horvát, majd a román határszakaszon a „határőrizeti célú ideiglenes kerítés” kiépítése. A körülbelül 175 km hosszúra tervezett műszaki határzár a déli országhatáron a hivatalos határátkelőhelyek közötti „zöld” határszakaszokat zárja le fizikailag. Az építkezést a 2015. július 31-én megjelent 213/2015. (VII. 31.) Kormányrendelet²² védte, amely az illetéktelen belépőkkel és a munkát akadályozókkal szemben pénzbüntetést helyezett kilátásba.

¹⁹ Az OKRI statisztikai részlegének információja szerint a Magyarországon regisztrált külföldi bűnelkövetők száma az ENYÜBS rendszer bűnelkövetői adatbázisa alapján megismerhető, azonban az általuk elkövetett bűncselekmények összes száma csak a bűnelkövetői és a bűncselekményi adatbázisok adatainak összekapcsolásával lenne megadható. Ennek a jelenlegi ENYÜBS rendszerben technikai akadályai vannak, azonban az ENYÜBS a 2018. évben egy alapos felülvizsgálaton esett át, amelynek köszönhetően az új rendszer már alkalmas lesz erre a feladatra is. A bűncselekményeknek a régi Btk. fejezetei szerinti csoportosítása és a hatályos Btk. ilyen csoportosítása nem egyezik és azok egymásnak nem megfeleltethetőek, ezért időszerszerűen nem lehet egyik vagy másik csoportosítást követve adatokat szolgáltatni.

²⁰ Kapcsolatintenzitási index kidolgozására a későbbiekben teszünk kísérletet.

²¹ A rendkívüli bevándorlási nyomás kezelése érdekében szükséges egyes intézkedésekről szóló 1401/2015. (VI. 17.) Korm. határozat

²² 213/2015. (VII. 31.) Korm. rendelet a határőrizeti célú ideiglenes biztonsági határzár építésén dolgozók védelméről, továbbá az államhatárról szóló törvény szerinti közérdekű használati joggal összefüggő kártalanításról szóló 211/2015. (VII. 23.) Korm. rendelet módosításáról

A műszaki határzár megépítésével párhuzamosan zajlott a több jogterületet érintő „jogi határzár” szabályozásának kialakítása.²³ Az „Egyes törvényeknek a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról” szóló 2015. évi CXL. törvény a Magyarországra irányuló migrációra vonatkozó jogszabályokat a 2015-ben kialakult bevándorlási helyzetnek megfelelően egészítette ki, vagy alakította át. A jogalkotó a határvédelmet szolgáló fizikai létesítményhez elsősorban büntetőjogi és közigazgatási jellegű jogkövetkezményeket fűzött.²⁴ A Btk. „Közigazgatás rendje elleni bűncselekmények” című fejezete új, önálló büntetőjogi tényállásokkal egészült ki. Ezek a „Határzár tiltott átlépése” (Btk. 352/A. §), a „Határzár megrongálása” (352/B. §) és a „Határzárral kapcsolatos építési munka akadályozása” (352/C. §). Mindhárom büntető szabály a határrendészet és határforgalom zavartalan működését, az illegális migráció megakadályozását, és a határvédelmi létesítmények védelmét szolgálja.²⁵ A „határzár” bűncselekmények akkor valósulnak meg, ha az elkövető a létesítmény védelmi funkcióját felismeri, és tettét ennek tudatában követi el.²⁶ A három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő „határzár tiltott átlépését” az követi el, aki a technikai határzáron keresztül illegálisan lép be Magyarországra. A műszaki zárral nem védett határszakaszon történt illegális belépés esetén csupán „tiltott határátlépés” szabálysértése valósul meg.²⁷ A „technikai határzár megrongálása” 1-5 éves szabadságvesztést von maga után.

A 352/A–B. §-okban szabályozott bűncselekmény minősített esetei a fegyveresen vagy felfegyverkezve, vagy tömegzavargás²⁸ résztvevőjeként történő elkövetés. A technikai határzár építésének akadályozására irányuló tevékenységek vétségként egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendők. Ha bármelyik határzárral kapcsolatos bűncselekmény esetén szabadságvesztést szabtak ki, az elkövető kiutasítása nem mellőzhető [Btk. 60. § (2a) bekezdés].

A bevándorlási hullámra tekintettel megalkotott 2015. évi jogszabályi módosítások vezették be a *tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet* fogalmát, amelyet, ha a bevándorlók száma adott időszakban eléri a törvényben meghatározott szintet, a kormány rendelettel hirdethet ki egy településre, regionálisan vagy országosan, és amely speciális szabályokat léptet életbe.²⁹ A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet hatálya alatt indult büntetőeljárásokat például minden más ügyet megelőzően kell lefolytatni (Be. 542/E. §).³⁰ A törvény a határzárral kapcsolatos bűncselekmények elkövetői körére vonatkozóan az elkövetési helyekhez igazodva a

²³ Póczik Sz.: A határzárral kapcsolatos bűncselekmények elkövetőinek szociológiai vizsgálata a Csongrád megyei büntetőeljárások alapján. In: Vókó Gy. (szerk.): *Kriminológiai Tanulmányok 55.* OKRI, Budapest, 2018, 10–28. o.

²⁴ A szabályozás pontos összegzését adja a Szegedi Törvényszék tájékoztatója. <http://birosag.hu/media/aktualis/tajekoztato-egyres-torvenyeknek-tomeges-bevandorlas-kezelesevel-osszefuggo>

²⁵ Sinku P.: A közigazgatás rendje elleni bűncselekmények. In: Belovics E. – Molnár G. M. – Sinku P.: *Büntetőjog II. Különös Rész.* Ötödik, hatályosított kiadás. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest, 2016, 617–620. o.

²⁶ Bérces V.: A határzárral kapcsolatos bűncselekményekre vonatkozó eljárási szabályokról – de lege ferenda. *Eljárásjogi Szemle*, 2017/2., 46. o. <https://pubhtml5.com/cts/yqqb>

²⁷ A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 204. § (1) bekezdése értelmében „Aki Magyarország államhatárát engedély nélkül vagy meg nem engedett módon lépi át, vagy ezt megkísérli, szabálysértést követ el”.

²⁸ Lásd Molnár G. M.: Az állam elleni bűncselekmények. In: Belovics E. – Molnár G. M. – Sinku P.: *Büntetőjog II. Különös Rész.* Harmadik kiadás. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, 2014, 374. o.

²⁹ A menedéjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 80/A–G § (a módosítást bevezette a 2015. CXL. törvény 16. §-a); Be. XXVI/A. fejezet (a módosítást bevezette a 2015. CXL. törvény 25. §-a).

³⁰ Be. 542/D–U § (a módosítást bevezette a 2015. CXL. törvény 25. §-a). Ehhez részletesebben lásd Póczik (2018): i. m. 11–19. o.

Szegedi, a Pécsi és a Zalaegerszegi Járásbíróságok és Törvényszékek speciális illetékességét határozza meg.³¹

A kutatást megelőzően nem minden alap nélkül véltük úgy, hogy a határárral kapcsolatos új bűncselekményi tényállásokkal kapcsolatos büntetőeljárások száma valamelyest át fogja rendezni a korábban kialakult összképet és tendenciákat. Hipotézisünk azonban nem állta meg helyét. A külföldi elkövetők száma és aránya a migrációs hullám és a jogi határzár ellenére összességében továbbra is csökkenő tendenciát mutat. Az összes bűnelkövető 99 ezerről mintegy 90 ezerre csökkenő létszáma mellett a külföldi elkövetők 4,5-5 százalékos arányt képviselnek. A 2016-ban mért 7 százalékos elérést kiugrás részben a 2015-ről áthúzódó büntetőügyek számából, részben a 2016-ban még erős migrációs nyomásból eredhet. Ez a 1990-es évekhez képest is meglehetősen stabilitást jelez, hiszen mint fentebb jeleztük, akkoriban az összes ismertté vált bűnelkövető 3-4 százaléka volt külföldi.

4. számú táblázat: Az összes regisztrált és összes külföldi bűnelkövető száma 2015–2017

	2015	2016	2017
összes bűnelkövető	98 987	98 137	90 364
külföldi bűnelkövető	5 104 (5,16%)	6 901 (7,03%)	4 012 (4,44%)

Forrás: ENYÜBS

A legfrissebb statisztikai adatok alapján a külföldi bűnelkövetők száma 2015-ben emelkedést mutatott. Az akkor bűnelkövetőként regisztrált összesen 5171 főnél azonban nem állt meg az emelkedés. 2016-ban már 6936 fő idegen állampolgárságú elkövetőt vett nyilvántartásba a magyar bűnüldöző hatóság.³² 2017-ben, a migrációs válság csúcspontjától távolodva számuk visszaesett, így 2018-ban már „csak” 4133 fő külföldi elkövető vált ismertté. Körükben az állampolgárság szerinti megoszlás a következőképpen alakult.

5. számú táblázat: Külföldi állampolgárságú elkövetők száma és megoszlása 2017-ben (a 10 leggyakrabban előforduló állampolgárság)

Külföldi bűnelkövetők száma összesen n=4133 (100 %)		
állampolgárság	bűnelkövetők száma	összes elkövetőhöz viszonyított arányuk (%)
román	954	23,08
ukrán	742	17,95
szerb	320	7,74
osztrák	247	5,98
német	204	4,94
szlovák	197	4,77
bolgár	97	2,35
lengyel	90	2,18
török	88	2,13
kínai	67	1,62

Forrás: ENYÜBS

³¹ A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 17. § (6) és (6a) bekezdései [a módosítást bevezette a 2015. évi CXLVI. törvény 2. § (1) és (2) bekezdése, hatályos 2015. október 8-tól].

³² A Rendőrség hivatalos honlapján közzétett statisztikai adatok. (<https://bsr-sp.bm.hu>)

A tömeges migrációban érintett kibocsátó, illetve tranzit-országokból érkezők között csak elenyésző számban találunk olyanokat, akik korábban bűncselekményt követtek el Magyarországon.

6. számú táblázat: Külföldi állampolgárságú bűnelkövetők száma és megoszlása 2017-ben (a tömeges migráció kibocsátó országokból érkezők)

Külföldi bűnelkövetők száma összesen n=4133 (100 %)		
állampolgárság	bűnelkövetők száma	összeshez elkövetőhöz viszonyított arányuk (%)
szíriai	52	1,26
albán	48	1,16
afganisztáni	48	1,16
iráni	44	1,06
nigériai	44	1,06
koszovói	43	1,04
pakisztáni	20	0,48

Forrás: ENYÜBS

A határzár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §) bűncselekmény miatt regisztráltak száma közismert okokból 2016-ban mutatja a legmagasabb értéket 2803 fővel. Közülük hét elkövetőt regisztráltak határzár-rongálóként. Az érintett elkövetők 2843 esetben követtek el a Btk. 352/A.§ által tilalmazott határátlépést. A két érték közötti eltérés az elkövetők száma és a bűncselekmények száma közötti különbséget jelzi. A hét rongálóval nem hozható szinkronba az 1543 esetben megvalósult 352/B. § szerinti rongálás. Az aszinkronitás oka az, hogy ez a cselekmény számos esetben nem bizonyítható, illetve akkor is megvalósult, ha az elkövető személyére nem derült fény. (A számok értelmezésekor ügyelni kell arra, hogy az „átlépésre” és „rongálásra” vonatkozó értékek nem adhatóak össze). Az elkövetők számában 2017-ben tapasztalt radikális csökkenés mindkét cselekmény esetében a határkerítés és őrizetének jelentős hatékonyságjavulását, illetve elrettentő hatásának erősödését jelzi, hiszen az elkövetők száma a zéró értékhez konvergál.

7. számú táblázat: Határzárral kapcsolatos bűncselekmények és elkövetők 2015–2017

Regisztrált „határzárás” bűnelkövetők			
	2015	2016	2017
Határzár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §)	906	2803	20
Határzár megrongálása (352/B. §)	0	7	1
Regisztrált „határzárás” bűncselekmények			
	2015	2016	2017
Határzár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §)	914	2843	22
Határzár megrongálása (352/B. §)	22	1543	863

Forrás: ENYÜBS

Az elkövetők, egyben az átvándorolni készülő menekülők származási országairól a 2016-os adatok nyújtják a legmegbízhatóbb képet: az élvonalban főként afgánok, szírek, pakisztániak, irakiak és irániak szerepelnek (egyebekben lásd a 8. számú táblázatot). Ez azt is jelzi, hogy az említett országok népessége a legmobilabb népelemek közé tartozik. Egyes vélemények szerint a befogadó területek számára előnyt jelent, hogy globálisan a legmobilabb, regionális és rétegspecifikus tekintetben a legflexibilisebb, migrációs tekintetben pedig a

legfelkészültebb társadalmi csoportok vesznek részt a vándorlásban.³³ Jogosnak tekinthető ellenvetés azonban, hogy ez az intenzív mobilitás sokkal inkább a gyökértelenség, a hazai társadalmi viszonyok közötti esélytelenség és kiúttalanság jelzője. Erre utalnak a beérkezők és utódaik általánosan igen súlyos integrációs nehézségei a befogadó országokban.

8. számú táblázat: Határzár tiltott átlépése bűncselekmény regisztrált elkövetőinek állampolgársága (a tíz leggyakoribb állampolgárság) 2015–2017

2015		2016		2017	
szíriai	241	afganisztáni	721	afganisztáni	11
afganisztáni	191	pakisztáni	495	szíriai	3
iraki	176	koszovói	241	iraki	2
koszovói	137	iráni	218	szerb	1
albán	54	marokkói	203	koszovói	1
török	43	szíriai	146	pakisztáni	1
pakisztáni	29	algériai	122	algériai	1
Srí Lanka-i	9	szomáliai	120		
szerb	8	török	100		
kongói (Demokratikus Köztársaság)	5	iraki	98		
egyéb	13	egyéb	339		

Forrás: ENYÜBS

A határzáron keresztül érkező illegális határátlépők 85-90 százaléka férfi, 10-15 százaléka nő és a fiatalok vagy magukat annak vallók aránya 13-16 százalék között váltakozik. Utóbbiakra különleges elbánási szabályok érvényesek (gyermekközpontban való elhelyezés, iskoláztatás stb.). A 2017. évi elkövetői szám elenyésző, következtetések levonására nem alkalmas. A regisztráltak között alig akadt büntetett előéletű. A kibocsátó országban vagy vándorlás során érintett más idegen országban elkövetett bűncselekmények ellenőrzésére nyilván többnyire nem is nyílik lehetőség. 2016-ban mégis regisztráltak az elkövetők között 22 főt, akik valamilyen bűnügyi előélettel bírtak, de az ilyen előzetes büntettség is a magyar határon korábban elkövetett illegális határátlépési kísérlettel vagy más migrációspecifikus cselekménnyel függött össze.

9. számú táblázat: Határzár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §) bűncselekmény regisztrált elkövetőinek neme 2015–2017

Nem	2015		2016		2017	
	fő	%	fő	%	fő	%
férfi	789	87,09%	2567	91,58%	17	85,00%
nő	117	12,91%	236	8,42%	3	15,00%

Forrás: ENYÜBS

10. táblázat: Határzár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §) bűncselekmény regisztrált elkövetőinek korcsoportja

Korcsoport	2015		2016		2017	
	fő	%	fő	%	fő	%
feelnőtt	787	86,87%	2349	83,80%	9	45,00%
fiatalok	119	13,13%	454	16,20%	11	55,00%

Forrás: ENYÜBS

³³ Ez többek között a svájci Martin Killias professzor álláspontja. Részletesen lásd Sárík, E. – Póczik, Sz. – Bolyky, O.: Report on the annual conference of the European Society of Criminology in Sarajevo. Ügyészeti Szemle, 2018/3., 62–78. o. <http://ugyeszsegiszemle.hu/hu/201803/ujssag>

11. táblázat: Határzár tiltott átlépése (Btk. 352/A §) bűncselekmény regisztrált elkövetőinek előélete

Előélet	2015		2016		2017	
	fő	%	fő	%	fő	%
büntetett	0	0,00%	22	0,78%	1	5,00%
büntetlen	890	98,23%	2549	90,94%	14	70,00%
nincs adat	16	1,77%	232	8,28%	5	25,00%

Forrás: ENYÜBS

Munkaerőpiac és integrálhatóság szempontjából igen lényeges tényező az iskolai végzettség. E tekintetben ismét a mennyiségében jelentős 2016. évi adatokra támaszkodtunk. Az érintettek mintegy 44 százaléka esetében nem sikerült erről információt szereznünk a statisztikából. Önbevallás alapján az érintettek közel három százaléka bírt felsőfokú végzettséggel, 15 százaléuk középiskolai vagy szakmunkás végzettséggel, mintegy 36 százaléuk pedig alapképzésben folytatott korábban tanulmányokat, vagy befejezte a magyar 8 általános iskolai osztálynak megfelelő iskolákat. A teljesen iskolázatlanok aránya nem érte el a 3 százalékat.³⁴

12. táblázat: Határzár tiltott átlépése (Btk. 352/A §): regisztrált bűnelkövetők iskolai végzettsége

Iskolai végzettség	2015		2016		2017	
	fő	%	fő	%	fő	%
nincs iskolai végzettsége	59	6,51%	80	2,85%	0	0,00%
1-7 osztály	120	13,25%	371	13,24%	2	10,00%
8 osztály	198	21,85%	628	22,40%	6	30,00%
középiskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	115	12,69%	128	4,57%	0	0,00%
érettségi	59	6,51%	290	10,35%	0	0,00%
felsőfokú	34	3,75%	81	2,89%	0	0,00%
választ megtagadta / nincs kitöltve	321	35,43%	1225	43,70%	12	60,00%

Forrás: ENYÜBS

Összegzésként megállapíthatjuk, hogy a határzárral kapcsolatos új büntetőjogi tényállások bevezetése nem változtatta meg a korábban kialakult összképet és az egyenletesen csökkenő trendet a külföldiek bűnözésének területén. A korábban érvényes trendek egyenletes folytatódása leginkább annak tudható be, hogy a műszaki határzár megépítése és előerőre támaszkodó rendészeti felügyelete sikerrel tartóztatta fel a migrációs nyomást, illetve 2017-re közel nullára csökkentette a határzáron átjutni akarók sikeres belépését.

*

A kutatás summájaként elmondható, hogy a külföldi bűnelkövetők nem tekinthetők meghatározónak Magyarország bűnözési térképén. Noha a 80-as és – döntően – a 90-es években a szervezett bűnözés egyes szegmenseiben a külföldi bűnelkövetői csoportok markáns szerepet játszottak, mára a szervezett bűnözés léptéke, annak minősége, valamint a bűnözői csoportok összetétele is megváltozott. A 2000-es évek második évtizedére eltűntek a robbantásos merényletek, megszűntek az utcai leszámolások. A 2010-es évek központi kérdésévé – a külföldiek bűnelkövetésének kontextusában – vitathatatlanul a 2015-ben kezdődő migrációs válság vált, ami indokoltá tette, hogy kutatásunkban különös figyelmet fordítsunk az ún. „határzárás” bűncselekményekre. A külföldiek bűnelkövetésének elemzését

³⁴ Vö. Póczik (2018): i. m. 24. o.

nehezíti a rendelkezésre álló források viszonylagos szűkössége. 2013-ig a Legfőbb Ügyészség külön kiadványban elemezte a témát, mára ez az összefoglaló értékelés megszűnt, az elvileg kiegészítő forrásként használható NGO-adatbázisok pedig nem jelentenek segítséget a téma átfogó feldolgozásában.³⁵ Az azonban a szűkössnek nevezhető forrásokból is világos, hogy a migrációs válság érdemben nem változtatta meg a külföldi bűnelkövetés mennyiségi és minőségi mutatóit Magyarországon.

³⁵ A külföldiek bűnelkövetésének kérdését egyébként elemző Amnesty International honlapján sem található összefoglaló elemzés. Az egyetlen hivatkozott ügy Ahmed Hamed terrorcselekménye.
<https://www.amnesty.hu/news/2537/tobb-mint-100-000-ember-koveteli-ahmed-h-szabadsagat>